

Handwritten text in a highly stylized, cursive script, possibly representing a name or a specific phrase. The characters are thick and black, with many loops and flourishes. The text is oriented vertically on the page.

144.c.

دانشکده علوم انسانی

گروه جغرافیا

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

جغرافیا و برنامه ریزی شهری

برنامه ریزی فضائی توسعه پایدار شهر میبد

استاد راهنما:

دکتر محمد حسین سرایی

استاد مشاور:

دکتر کمال امیدوار

پژوهش و نگارش:

یحیی علیزاده شورکی

۱۳۸۸ / ۲ / ۱

کتابخانه دانشگاه میبد
تاسیس ۱۳۸۸

دی ماه: ۱۳۸۷

۱۲۷۰۳۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سازمان خیریه امام حسین علیه السلام

و روح تمام مادرانی که همیشه خالصانه ترین دعاهايشان بدرقه

و تقدیم به مادران فداکارم که هم رفتنش هنوز برایم سنگین است.

تشکر و قدردانی

سپاس خداوند بزرگ و بلند مرتبه که بر هر نعمتی شکری واجب فرموده است. توفیق گذراندن این دوره و هجنین اتمام این رساله نعمتی بزرگ است که از سپاس نعمتش ناتوانم. لذا به مصداق حدیث شریف " **من له یشکر المخلوق، له یشکر الخالق** " مراتب تقدیر و تشکر صمیمانه خودم را از زحمات بی شائبه اساتید محترم خصوصاً :

جناب آقای دکتر محمد حسین سرائی که زحمتهای زیادی، از جمله راهنمایی این پایان نامه را به عهده گرفتند. جناب آقای دکتر کمال امیدوار که مشاوره آن را قبول نموده، اساتید محترم جناب آقای دکتر احمد مزیدی و جناب آقای دکتر، استاد احمد پوراحمد که داوری این رساله را قبول نمودند، ابراز نمایم

همچنین مراتب سپاسگذاری خودم از دکتر مستوفی الممالکی، دکتر مهرشاهی، دکتر زارع شاه آبادی و دکتر مظفری به جا آورم

از کلیه دوستان عزیز و همکلاسی های خوب و مهربانم خصوصاً آقایان پورمحمد، گورانی و و خانمها ابراهیمی، بیرانوند، دوستی، سرخ کمال و تشکر و قدر دانی را دارم.

از همسر مهربان و فداکار و فرزندان عزیزم که در این دوره حوصله نموده اند تشکر و سپاس گذارم.

آرزوی سلامت و موفقیت برای همگی این عزیزان دارم.

یحیی علیزاده شورکی

زمستان ۱۳۸۷ دانشگاه یزد

شناسه:
ب/ک/۳

صور تجلسه دفاعیه پایان نامه دانشجوی
دوره کارشناسی ارشد

جلسه دفاعیه پایان نامه تحصیلی آقای/ خانم: یحیی عزیزاده شورکی دانشجوی کارشناسی ارشد

رشته/گرایش: جغرافیا و برنامه ریزی شهری

به شماره دانشجویی: ۸۵۰۳۲۵۴

تحت عنوان: « برنامه ریزی فضایی توسعه پایدار شهر میبد »

و تعداد واحد: ۶ در تاریخ ۹/۱۱/۱۳۸۷ با حضور اعضای هیأت داوران (به شرح ذیل) تشکیل گردید.

پس از ارزیابی توسط هیأت داوران، پایان نامه با نمره: به عدد ۱۹/۵ به حروف نمره و درجه عالی مورد تصویب قرار گرفت.

عنوان

نام و نام خانوادگی

امضاء

استاد/ استادان راهنما:

آقای دکتر محمد حسین سرایی

استاد/ استادان مشاور:

آقای دکتر کمال امیدوار

متخصص و صاحب نظر داخلی:

آقای دکتر احمد مزیدی

متخصص و صاحب نظر خارجی:

آقای دکتر احمد پورا احمد

نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه (ناظر)

نام و نام خانوادگی: آقای دکتر سید احسن سعیدی مدنی

امضاء:

چکیده

تغییر نظام اقتصادی- اجتماعی و زیست- کالبدی به نفع شهرها، توسعه پایدار شهری را به یک پارادایم مهم و مؤثر در اداره امور شهرها تبدیل نموده و برای ترسیم افق آینده شهرها ضروری نموده است. در این میان نابرابریهای بین منطقه‌ای و محله‌ای از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در این رساله سعی شده است نابرابریها محله‌ای و علل آن در سطح شهر میبد مورد بررسی قرار گیرد. در این راستا روش پژوهش "توصیفی- تحلیلی" است. و از مدل‌های آماری و نرم‌افزارهای رایانه‌ای استفاده شده است. در ابتدا به مقایسه تطبیقی شاخص‌های پایداری منتخب و موجود شهر میبد با مناطق شهری- کشور پرداخته شده است. نتایج نشان از آن دارد که وضعیت پایداری در شاخص‌های مختلف، از نظر کمی برای شهر میبد مناسب است. ولی توزیع و پراکندگی نامناسب آن از علل اصلی ناپایداری شهر میبد می‌باشد. در ارزیابی و آزمون پایداری در محله‌ها ۱۸ گانه شهر میبد از مجموع ۶ عامل مورد بررسی، عامل زیستی- اقتصادی و نهادی- اجتماعی پایدارترین عامل در توسعه پایدار این شهر می‌باشد. همچنین عامل کالبدی- فرهنگی و زیست کالبدی به عنوان ناپایدارترین عامل در توسعه پایدار شهری محسوب می‌شود. با ارزیابی عامل‌های تلفیقی مشخص شد که فقط یک ششم از مناطق شهری این شهر در وضعیت مطلوبی قرار داشته و بیش از نیمی از مناطق شهر در وضعیت نامطلوبی به سر می‌برند. در بعد پراکندگی توسعه پایدار، شکاف عمیقی در برخورداری از شاخص‌های پایداری بین مناطق ۱۸ گانه شهری میبد مشاهده می‌شود. بیشترین شکاف با ۱/۴ درصد مربوط به عامل زیستی- کالبدی می‌باشد. این رقم در عامل‌های تلفیقی ۰/۸۷ درصد محاسبه شده که نشان از پراکندگی و شکاف زیاد مناطق، در برخورداری از شاخص‌های پایداری است. در ارزیابی‌های صورت گرفته بین مبانی نظری توسعه پایدار و یافته‌های تحقیق می‌توان گفت که در بین دیدگاه‌های مطرح در توسعه پایدار، دیدگاه‌ها پایداری ضعیف و از بین مدل‌ها، مدل شهر وابسته به خارج یا بازار آزاد در توسعه شهری میبد سنخیت بیشتری دارد. در پایان بر اساس مطالعات صورت گرفته عامل ناپایداری در عدم رعایت شعاع عملکردی، وجود زمینهای بایر و وقف جهت احداث تاسیسات شهری، خدماتی و رفاهی مهمترین عامل مکان‌گزینی نامناسب شده است و سرانجام به ارائه راهبردها، سیاست‌ها و اولویت‌های پیشنهادی پرداخته شده است.

کلیدواژه: برنامه‌ریزی فضائی، پایداری، محله‌ها، شهر میبد

فهرست مطالب:

عنوان:	صفحه
مقدمه:	۱

فصل اول: طرح تحقیق

۱-۱: بیان مسأله و تشریح موضوع.....	۴
۲-۱: اهداف تحقیق.....	۶
۳-۱: فرضیات (یا سئوالات پژوهشی).....	۶
۴-۱: تعاریف واژه‌ها و اصطلاحات.....	۶
۵-۱: اهمیت و ضرورت تحقیق.....	۸
۶-۱: سابقه تحقیق.....	۹
۷-۱: روش تحقیق.....	۱۲
۸-۱: کاربرد نتایج تحقیق.....	۱۲

فصل دوم: مفاهیم و مبانی نظری توسعه پایدار

۱-۲: مفاهیم توسعه پایدار شهری.....	۱۶
۱-۱-۲: مفهوم توسعه.....	۱۶
۲-۱-۲: توسعه پایدار.....	۱۶
۱-۲-۱-۲: اصول و ویژگی‌های توسعه پایدار.....	۱۷
۲-۲-۱-۲: اهداف اصلی و کارکردی توسعه پایدار.....	۱۸
۳-۲-۱-۲: بنیانهای جغرافیایی مؤثر در توسعه پایدار.....	۲۰
۴-۲-۱-۲: ابعاد توسعه پایدار.....	۲۲
۵-۲-۱-۲: چالشهای توسعه پایدار.....	۲۵
۳-۱-۲: پایداری شهری.....	۲۹
۴-۱-۲: شهر پایدار.....	۳۰

- ۳۱-۱-۴-۱: ملاکها و معیارهای شهر پایدار..... ۳۱
- ۳۰-۱-۵: شهر سالم..... ۳۰
- ۳۱-۱-۶: شهر سبز..... ۳۱
- ۳۳-۱-۷: شهر اکولوژیک یا بوم شهر پایدار..... ۳۳
- ۳۴-۱-۷-۱: ساخت اکولوژیک و برنامه ریزی توسعه پایدار شهری..... ۳۴
- ۳۵-۲: توسعه پایدار در جغرافیا..... ۳۵
- ۳۵-۲-۱: جبر جغرافیایی و امکان گرایی..... ۳۵
- ۳۵-۲-۲: جغرافیا، علم اکولوژی انسان..... ۳۵
- ۳۶-۲-۳: جغرافیا و اقتصاد سیاسی..... ۳۶
- ۳۶-۲-۴: جغرافیا و عدالت اجتماعی..... ۳۶
- ۳۶-۳: رویکرد نظریه ای به توسعه پایدار شهری..... ۳۶
- ۳۸-۳-۱: نظریه توسعه پایدار شهری..... ۳۸
- ۳۸-۳-۲: نظریه باغشهر..... ۳۸
- ۳۹-۳-۳: نظریه شهرکهای اقماری..... ۳۹
- ۳۹-۳-۴: نظریه واحد همسایگی..... ۳۹
- ۴۰-۴: دیدگاهها مختلف رشد، توسعه و محیط زیست..... ۴۰
- ۴۰-۴-۱: جبر مالتوسی، حکم ریاضی اراده الهی..... ۴۰
- ۴۰-۴-۲: دیدگاههای اقتصادی - فنی اقتصاددانان اعتدالی..... ۴۰
- ۴۲-۴-۳: دیدگاههای سیاسی - اقتصادی مارکسیستها و رادیکالها..... ۴۲
- ۴۲-۴-۴: دیدگاهها و جنبشهای زیست محیطی و اکولوژیکی..... ۴۲
- ۴۴-۵: دیدگاهها و سیاستهای توسعه پایدار..... ۴۴
- ۴۴-۵-۱: دیدگاه پرنشیب و آزاردهنده توسعه..... ۴۴
- ۴۵-۵-۲: دیدگاه توسعه پایدار ضعیف..... ۴۵

- ۳-۵-۲: دیدگاه توسعه پایدار قوی..... ۴۶
- ۴-۵-۲: مدل ایده‌آل توسعه پایدار..... ۴۶
- ۶-۲: مدل‌ها والگوهای توسعه پایدار شهری..... ۴۷
- ۱-۶-۲: مدل شهرهای خوداتکا..... ۴۸
- ۲-۶-۲: الگوی طراحی حوزه شهرها(مدل مجتمع‌های شهری)..... ۵۰
- ۴-۶-۲: الگوی شهر وابسته به خارج (بازار آزاد)..... ۵۱
- ۵-۶-۲: الگوی شهرهای دارای سهم مناسب..... ۵۳
- ۱-۶-۲: الگو ارائه شده در زمینه توسعه پایدار شهری..... ۵۴
- ۷-۲: مراحل فرایند توسعه پایدار شهری..... ۵۴
- ۸-۲: ابعاد برنامه ریزی توسعه پایدار شهری..... ۵۶
- ۱-۸-۲: برنامه ریزی در بعد فیزیکی (محیطی) شهر..... ۵۶
- ۲-۸-۲: برنامه ریزی در بعد اقتصادی شهر..... ۵۷
- ۳-۸-۲: برنامه ریزی در بعد اجتماعی شهر..... ۵۷
- ۹-۲: تاریخچه توسعه پایدار شهری..... ۵۷
- ۱-۹-۲: توسعه پایدار در جهان..... ۵۷
- ۱-۱-۹-۲: تجارب جهانی در زمینه توسعه پایدار شهری..... ۵۸
- ۲-۹-۲: توسعه پایدار در ایران..... ۶۰
- خلاصه و جمع بندی فصل دوم..... ۶۲

فصل سوم: عوامل بسترساز برنامه‌ریزی فضایی توسعه پایدار شهر میبد

- ۱-۳: بررسی وضعیت جغرافیای استان یزد..... ۶۴
- ۱-۱-۳: موقعیت و ویژگیهای جغرافیائی استان..... ۶۴
- ۲-۱-۳: وضعیت زمین شناسی و ژئومرفولوژی استان..... ۶۴
- ۳-۱-۳: اقلیم استان..... ۶۷

- ۶۷: پوشش گیاهی استان ۴-۱-۳
- ۶۸: وضعیت اقتصادی استان ۵-۱-۳
- ۶۸: وضعیت اجتماعی استان ۶-۱-۳
- ۶۹: موقعیت و ویژگیهای طبیعی شهرستان میبد ۲-۳
- ۷۰: توپوگرافی شهرستان میبد ۱-۲-۳
- ۷۰: زمین شناسی و ژئومورفولوژی شهرستان میبد ۲-۲-۳
- ۷۱: اقلیم شهرستان میبد ۳-۲-۳
- ۷۲: بارش سالیانه ۱-۳-۲-۳
- ۷۴: درجه حرارت ۲-۳-۲-۳
- ۷۴: تبخیر ۳-۳-۲-۳
- ۷۶: رطوبت نسبی ۴-۳-۲-۳
- ۷۶: نوع اقلیم ۵-۳-۲-۳
- ۷۷: جریان بادهای ۴-۲-۳
- ۷۷: منابع آب ۵-۲-۳
- ۷۸: آبهای سطحی ۱-۵-۲-۳
- ۷۹: آبهای زیرزمینی ۲-۵-۲-۳
- ۷۹: مخاطرات طبیعی ۶-۲-۳
- ۷۹: سیل ۱-۶-۲-۳
- ۸۱: طوفان ۲-۶-۲-۳
- ۸۱: خشکسالی ۳-۶-۲-۳
- ۸۲: ویژگیهای جمعیتی - اجتماعی شهر میبد ۳-۳
- ۸۲: ویژگی های جمعیت شهر میبد ۱-۳-۳
- ۸۶: خصوصیات اجتماعی جمعیت شهر ۲-۳-۳

۸۷.....	۳-۳-۳: ویژگی های اقتصادی.....
۸۷.....	۳-۳-۱: کشاورزی.....
۸۹.....	۳-۳-۲: صنعت.....
۹۹.....	۳-۳-۳: خدمات.....
۱۰۰.....	۳-۳-۴: حمل و نقل.....
۱۰۱.....	۳-۴: پویش تاریخی شهر میبد.....
۱۰۲.....	۳-۴-۱: اهمیت تاریخی شهر میبد.....
۱۰۳.....	۳-۴-۲: نظام شهر سازی شهر میبد.....
۱۰۵.....	۳-۴-۳: بافت و ساختار شهری میبد.....
۱۰۸.....	۳-۴-۴: دسترسی های شهر تاریخی میبد.....
۱۱۱.....	جمع بندی فصل سوم.....

فصل چهارم: ارزیابی شاخص های توسعه پایدار در شهر میبد

۱۱۴.....	۴-۱: معرفی تکنیک ها و مدل های تحقیق.....
۱۱۴.....	۴-۱-۱: آزمون علامت (نشانه).....
۱۱۵.....	۴-۱-۲: تکنیک تحلیل عاملی.....
۱۱۵.....	۴-۱-۳: تکنیک امتیاز استاندارد شده.....
۱۱۶.....	۴-۱-۴: تکنیک شاخص ترکیبی توسعه انسانی.....
۱۱۸.....	۴-۱-۵: پارامتر (معیار) ضریب پراکندگی.....
۱۱۸.....	۴-۲: شاخص ها و عوامل.....
۱۱۹.....	۴-۲-۱: تعریف و مفهوم شاخص.....
۱۲۰.....	۴-۲-۲: شاخص شناسی توسعه پایدار.....
۱۲۱.....	۴-۲-۳: شاخص های پایداری.....
۱۲۲.....	۴-۲-۴: ساخت شاخص و ضوابط انتخاب.....

- ۳-۴: شاخص شناسی در توسعه فضایی پایدار شهری میبد..... ۱۲۳
- ۱-۳-۴: معیارها و شاخص های اجتماعی..... ۱۲۴
- ۲-۳-۴: معیارها و شاخص های اقتصادی..... ۱۲۶
- ۳-۳-۴: معیارها و شاخص های زیستی..... ۱۲۸
- ۴-۳-۴: معیارها و شاخص های نهادی- کالبدی..... ۱۲۹
- ۴-۴: مقایسه شاخصهای پایداری شهر میبد و مناطق شهری کشور..... ۱۳۱
- ۵-۴: ارزیابی و آزمون پایداری در محلات شهر میبد..... ۱۴۱
- ۱-۵-۴: میزان پایداری محلات در عامل زیست - کالبدی..... ۱۴۲
- ۲-۵-۴: میزان پایداری مناطق در عامل زیستی- اقتصادی..... ۱۴۵
- ۳-۵-۴: میزان پایداری محلات در عامل زیستی- اجتماعی..... ۱۴۸
- ۴-۵-۴: میزان پایداری محلات در عامل کالبدی - اقتصادی..... ۱۵۱
- ۵-۵-۴: میزان پایداری محلات در عامل کالبدی- فرهنگی..... ۱۵۴
- ۶-۵-۴: میزان پایداری محلات در عامل نهادی- اجتماعی..... ۱۵۷
- ۶-۴: رتبه بندی محلات در شاخص سازی تلفیقی..... ۱۶۰
- ۷-۴: پیش بینی اولویت توسعه پایدار محلات ۱۸ گانه شهری میبد..... ۱۶۴
- ۸-۴: جمع بندی فصل چهارم..... ۱۶۵

فصل پنجم: آزمون فرضیات و نتیجه گیری

- ۱-۵: آزمون فرضیات ۱۶۸
- ۱-۱-۵: آزمون فرضیه اول..... ۱۶۸
- ۲-۱-۵: آزمون فرضیه دوم ۱۶۹
- ۳-۱-۵: آزمون فرضیه سوم..... ۱۷۰
- ۴-۱-۵: آزمون فرضیه چهارم ۱۷۲
- ۲-۵: نتیجه گیری..... ۱۷۲

- ۳-۵: چهارچوب برنامه‌ها و زمانبندی اجرایی آن ۱۷۳
- ۱-۳-۵: برنامه‌ریزی کوتاه مدت ۱۷۳
- ۲-۳-۵: برنامه‌ریزی بلندمدت ۱۷۳
- ۴-۵: راهبردها و سیاست‌های توسعه پایدار در شهر میبد ۱۷۴
- ۱-۴-۵: اهداف ۱۷۴
- ۲-۴-۵: راهبردها و سیاست‌های پایدار ۱۷۴
- ۱-۲-۴-۵: زمینه‌های اقتصادی-اجتماعی ۱۷۵
- ۳-۲-۴-۵: زمینه‌های کالبدی ۱۷۵
- ۳-۲-۴-۵: زمینه‌های زیستی ۱۷۶
- ۵-۵: اولویتهای پیشنهادی ۱۷۸
- ۱-۵-۵: صنعت ۱۷۸
- ۲-۵-۵: کالبدی و خدمات شهری ۱۷۸
- ۳-۵-۵: گردشگری ۱۷۹
- ضمائم: ۱۸۱
- منابع و مأخذ: ۱۹۶
- چکیده انگلیسی: ۲۰۵
- شناسنامه انگلیسی: ۲۰۶

فهرست جداول

- جدول ۱-۳: تقسیمات سیاسی شهرستان میبد..... ۶۹
- جدول ۲-۳: بارندگی سالانه شهرستان میبد در دوره آماری ۸۵-۱۳۶۵ ۷۴
- جدول ۳-۳: رژیم بارندگی ماهانه شهرستان میبد در دوره اقلیمی (۸۵-۱۳۶۵)..... ۷۴
- جدول ۴-۳: توزیع فصلی بارندگیهای شهرستان میبد..... ۷۴
- جدول ۵-۳: پارامترهای پنجگانه دما در ماههای مختلف سال در دوره اقلیمی (۸۵-۱۳۶۵)..... ۷۵
- جدول ۶-۳: میانگین ماهانه تبخیر از تشت کلاس A بر اساس آمار ایستگاه یزد..... ۷۵
- جدول ۷-۳: رطوبت نسبی ماههای مختلف سال در شهرستان میبد..... ۷۶
- جدول ۸-۳: تحول جمعیت شهر میبد طی سالهای ۸۵-۱۳۴۵..... ۸۳
- جدول ۹-۳: متولدین ثبت شده بر حسب جنس و نقاط شهری و روستایی سال ۱۳۸۵..... ۸۳
- جدول ۱۰-۳: تحول جمعیت شهرستان میبد به تفکیک نقاط شهری و روستایی طی سالهای ۱۳۵۵ الی ۱۳۸۵..... ۸۴
- جدول ۱۱-۳: متوسط رشد سالانه جمعیت شهرستان میبد به تفکیک نقاط شهری و روستایی طی سالهای ۱۳۵۵ الی ۱۳۸۵..... ۸۵
- جدول ۱۲-۳: متوسط رشد سالانه جمعیت شهرستان میبد به تفکیک نقاط شهری و روستایی طی سالهای ۱۳۵۵ الی ۱۳۸۵..... ۸۵
- جدول ۱۳-۳: تعداد جمعیت و حجم افزایش و درصد افزایش و درصد نرخ رشد شهر میبد طی سالهای ۱۳۸۵-۱۳۳۵..... ۸۶
- جدول ۱۴-۳: جمعیت شاغل ۱۰ ساله و بیشتر شهر میبد بر حسب گروههای عمده فعالیت بین سالهای ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵..... ۹۰
- جدول شماره ۱۵-۳: نسبت سرمایه ثابت صنعتی کارگاههای صنعتی شهرستانهای استان یزد سال ۱۳۸۱..... ۹۳
- جدول ۱-۴: عناصر و شاخصهای اجتماعی مورد استفاده در تحقیق..... ۱۲۵

- جدول ۲-۴: عناصر و شاخص های اقتصادی مورد استفاده در تحقیق.....۱۲۷
- جدول ۳-۴: عناصر و شاخص های زیست محیطی مورد استفاده در تحقیق.....۱۲۹
- جدول ۴-۴: عناصر و شاخص های زیست محیطی مورد استفاده در تحقیق.....۱۳۰
- جدول ۵-۴: مقایسه شاخصهای اقتصادی منتخب شهر میبد و مناطق شهری کشور.....۱۳۲
- جدول ۶-۴: نتایج آزمون علامت برای شاخصهای منتخب اقتصادی.....۱۳۳
- جدول ۷-۴: مقایسه شاخصهای اجتماعی منتخب شهر میبد و مناطق شهری کشور.....۱۳۴
- جدول ۸-۴: نتایج آزمون علامت برای شاخصهای منتخب اجتماعی.....۱۳۵
- جدول ۹-۴: مقایسه شاخصهای زیست اجتماعی منتخب شهر میبد و مناطق شهری کشور.....۱۳۶
- جدول ۱۰-۴: نتایج آزمون علامت برای شاخصهای منتخب.....۱۳۷
- جدول ۱۱-۴: توزیع شاخصهای نهادی- کالبدی بین شهر میبد و نقاط شهری کشور.....۱۳۸
- جدول ۱۲-۴: نتایج آزمون علامت برای شاخصهای منتخب.....۱۳۹
- جدول ۱۳-۴: نتایج آزمون علامت برای شاخصهای منتخب اقتصادی، اجتماعی، زیستی و کالبدی.....۱۴۰
- جدول ۱۴-۴: میزان سطوح پایداری مناطق شهری میبد به لحاظ عامل زیست - کالبدی.....۱۴۲
- جدول ۱۵-۴: تعداد و درصد محلات ۱۸ گانه شهر میبد در سطوح پایداری شهری به لحاظ عامل زیست - کالبدی.....۱۴۳
- جدول ۱۶-۴: میزان سطوح پایداری محلات شهری میبد به لحاظ عامل زیست-اقتصادی.....۱۴۵
- جدول ۱۷-۴: تعداد و درصد محلات ۱۸ گانه شهر میبد در سطوح پایداری شهری به لحاظ عامل زیست-اقتصادی.....۱۴۶
- جدول ۱۸-۴: میزان سطوح پایداری محلات شهری میبد به لحاظ عامل زیستی- اجتماعی.....۱۴۸
- جدول ۱۹-۴: تعداد و درصد محلات ۱۸ گانه شهر میبد در سطوح پایداری شهری به لحاظ عامل زیستی- اجتماعی.....۱۴۹
- جدول ۲۰-۴: میزان سطوح پایداری محلات شهری میبد به لحاظ عامل کالبدی- اقتصادی.....۱۵۱

- جدول ۴-۲۱: تعداد و درصد محلات ۱۸ گانه شهر میبد در سطوح پایداری شهری به لحاظ عامل کالبدی - اقتصادی..... ۱۵۲
- جدول ۴-۲۲: میزان سطوح پایداری محلات شهری میبد به لحاظ عامل کالبدی-فرهنگی..... ۱۵۴
- جدول ۴-۲۳: تعداد و درصد محلات ۱۸ گانه شهر میبد در سطوح پایداری شهری به لحاظ عامل کالبدی-فرهنگی..... ۱۵۵
- جدول ۴-۲۴: میزان سطوح پایداری محلات شهری میبد به لحاظ عامل نهادی-اجتماعی..... ۱۵۷
- جدول ۴-۲۵: تعداد و درصد محلات ۱۸ گانه شهر میبد در سطوح پایداری شهری به لحاظ عامل نهادی-اجتماعی..... ۱۵۸
- جدول ۴-۲۶: میزان سطوح پایداری محلات شهری میبد به روش امتیاز استاندارد..... ۱۶۰
- جدول ۴-۲۷: سطوح پایداری محلات ۱۸ گانه شهر میبد به روش شاخص ترکیبی توسعه انسانی (HDI)..... ۱۶۲
- جدول ۴-۲۸: تعداد و درصد محلات ۱۸ گانه شهر میبد در سطوح پایداری شهری به لحاظ شاخص‌های تلفیقی..... ۱۶۵
- جدول ۵-۱: درصد پایداری اقتصادی-اجتماعی در عاملهای مختلف پایداری در محلات شهر میبد..... ۱۶۸
- جدول ۵-۲: درصد پایداری زیستی در عاملهای مختلف پایداری در محلات شهر میبد..... ۱۷۰
- جدول ۵-۳: درصد پایداری کالبدی در عاملهای مختلف پایداری در محلات شهر میبد..... ۱۷۱

فهرست نمودار

- نمودار ۱-۲: توسعه پایدار از دید OECD..... ۲۷
- نمودار شماره ۲-۲: شهر به عنوان یک سیستم اکولوژیک طبیعی..... ۳۴
- نمودار ۲-۳: ارتباط تنگاتنگ عوامل در توسعه پایدار شهری..... ۳۸
- نمودار ۲-۴: فرایند پایداری شهر..... ۵۵
- نمودار ۳-۱: نمودار توزیع شاغلین شهر میبد در سال ۱۳۵۵..... ۹۰

- نمودار ۲-۳ : نمودار توزیع شاغلان شهر میبد در سال ۱۳۶۵..... ۹۱
- نمودار ۳-۳ : نمودار توزیع شاغلان شهر میبد در سال ۱۳۷۵..... ۹۱
- نمودار ۴-۳ : نمودار توزیع شاغلان شهر میبد در سال ۱۳۸۵..... ۹۱

فهرست اشکال

- شکل ۱-۲: الگوی شهر خوداتکاء..... ۴۹
- شکل ۲-۲: الگوی طراحی مجدد..... ۵۰
- شکل ۳-۲: الگوی شهرهای وابسته به منابع خارجی..... ۵۰

فهرست نقشه‌ها

- نقشه ۱-۳: موقعیت میبد در استان و کشور..... ۶۶
- نقشه ۲-۳: متوسط بارندگی شهرستان میبد..... ۷۳
- نقشه ۳-۳: حصار، برج و بارو و بافت تاریخی..... ۱۰۴
- نقشه ۴-۳: دسترسی‌های جدید محلات شهر میبد..... ۱۰۶
- نقشه ۵-۳: مراحل مختلف توسعه شهری میبد..... ۱۰۸
- نقشه ۱-۴: توزیع فضایی سطوح پایداری به لحاظ عامل زیستی- کالبدی..... ۱۴۴
- نقشه ۲-۴: توزیع فضایی سطوح پایداری به لحاظ عامل زیستی- اقتصادی..... ۱۴۷
- نقشه ۳-۴: توزیع فضایی سطوح پایداری به لحاظ عامل زیستی- اجتماعی..... ۱۵۰
- نقشه ۴-۴: توزیع فضایی سطوح پایداری به لحاظ عامل کالبدی- اقتصادی..... ۱۵۳
- نقشه ۵-۴: توزیع فضایی سطوح پایداری به لحاظ عامل کالبدی- فرهنگی..... ۱۵۶
- نقشه ۶-۴: توزیع فضایی سطوح پایداری به لحاظ عامل نهادی- اجتماعی..... ۱۵۹
- نقشه ۷-۴: توزیع فضایی سطوح پایداری به لحاظ امتیاز استاندارد شده..... ۱۶۱
- نقشه ۸-۴: توزیع فضایی سطوح پایداری به لحاظ شاخص توسعه انسانی..... ۱۶۳

مقدمه

انسانهای اولیه تنها به دلیل عدم شناخت قوانین محیط مورد تهدید قرار می‌گرفتند. با گذشت زمان انسان کم کم قوانین محیط را شناخت و آگاه‌تر از قبل به زندگی پرداخت. و شهرها بصورت ارگانیک بوجود آمد. عصرصنعت را می‌توان پایان رشد ارگانیک شهرها دانست. اولین نشانه‌های مشکلات شهری در رشد غیر ارگانیک بوجود آمد. در حال حاضر بیش از نیمی از جمعیت جهان در شهرها زندگی می‌کنند. فشار جمعیت ساکن در شهرها رشد غیر ارگانیک و برنامه ریزی نشده را بوجود آورد و زمینه مشکلات اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی و کالبدی رادر شهرها مهیا ساخت. در دوره‌های مختلف تاریخی دولتها سعی نموده به نحوی این مشکلات را کاهش دهند یا از فشار آن بکاهند، که در بیشتر موارد هسته‌های تاریخی شهرها بیشترین آسیب را متحمل شده‌اند. به همین لحاظ حفظ پایداری شهرهای تاریخی، ارتقاء و توسعه آنها می‌بایست مورد تأکید قرار گیرد.

بررسی شهرهای تاریخی ایران به لحاظ شاخص‌های توسعه پایدار موضوع جدیدی است، خصوصاً قرار گرفتن در منطقه بیابانی و توسعه صنعتی شتابان آن شرایط ویژه‌ای را ایجاد نموده است. در این میان بررسی سازمان فضائی محلات و تنگناهای توسعه شهرها در مقیاس محلات از مسائلی است که اخیراً در فرهنگ برنامه‌ریزی شهری مطرح شده است. لیکن هنوز در کشور ما جایگاه آن به خوبی طرح نشده است. امروزه آگاهی از نقاط قوت و ضعف محلات شهری و حرکت در جهت توسعه پایدار شهر، نوعی ضرورت جهت ارائه طرح‌ها و برنامه‌ها محسوب می‌شود. به طوری که استفاده از شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی، کالبدی و غیره می‌تواند معیاری مناسب هم برای تعیین جایگاه محلات و هم عاملی در جهت رفع مشکلات و نارسایی‌های آن، برای نیل به رفاه اقتصادی و سلامت اجتماعی جهت رسیدن به توسعه پایدار باشد. در همین راستا برنامه‌ریزی شهری به طور عام و برنامه‌ریزی توسعه پایدار شهرها به طور خاص در پی نظم بخشیدن

به فضاهای شهری به لحاظ دسترسی به امکانات و خدمات شهری و توزیع مناسب کاربری‌های مختلف شهری است. به عبارت دیگر در پی فراهم‌ساختن بهترین شرایط زیست و روابط مناسب بین کاربری‌های مختلف شهری برای ساکنان شهری است.

شهر میباید بر پایه گذشته پر رونق خود جاودان مانده است، ولی عامل آب در شهر میباید و در همه شهرهای مناطق کویری عامل مهم در ایجاد و توسعه آن بوده است. وجود قنات‌های متعدد در نظم فضایی این شهر مؤثر بوده است و شبکه شهری را تحت تأثیر مسیر خود قرار داده، حتی بوجود آورنده هسته‌های قدیمی این شهر شده که امروزه هسته‌های یک محله را تشکیل داده است.

شهر میباید به لحاظ ساختار محله‌ای و رقابت‌های ناسالم جهت کسب امکانات و زیرساخت‌های شهری، سازمان فضایی محلات به لحاظ توسعه پایدار شهری به چالش کشیده شده است و به تبع آن استفاده بی‌رویه از زمینهای اطراف شهر رشد نامتوازن و بی‌قواره شهر را موجب گردیده‌اند و زندگی را جهت نسل‌های آتی با مشکلات و دشواری مواجه ساخته‌اند. بنابراین تلاش شده است شرایط و نابرابری‌های محلات شناسایی و رتبه بندی شود. در این راستا این تحقیق از پنج فصل تشکیل شده است که شامل موارد ذیل می باشد:

در فصل اول به طرح تحقیق، بیان مسأله، اهداف، فرضیات، متدولوژی و غیره اشاره شده است. در فصل دوم به چار چوب نظری شامل نظریات توسعه پایدار شهر، ابعاد پایداری، جنبه‌های توسعه پایدار و فعالیتهایی که در سطح جهانی، منطقه ای و ایران از دیدگاه اندیشمندان و صاحب نظران اشاره شده است. در فصل سوم به عوامل بستر ساز توسعه پایدار شهری شامل عوامل طبیعی، عوامل جمعیتی، مسائل اقتصادی- اجتماعی، و سیر تحولات تاریخی شهر میباید مورد بحث قرار گرفته است. در فصل چهارم به تکنیک‌ها و عوامل محاسبه شده از طریق آزمون نشانه، تحلیل عاملی، امتیاز استاندارد شده و شاخص توسعه انسانی اشاره شده است و به معرفی شاخص‌ها و شناسایی آنها پرداخته شده است. در ادامه به مقایسه شهر میباید با مناطق شهری ایران در شاخص‌های اقتصادی- اجتماعی، کالبدی و زیست محیطی پرداخته شده است. همچنین رتبه‌بندی محلات

شهر میبید در عوامل مختلف از طریق تحلیل عاملی در شش عامل مختلف مورد بررسی قرار گرفته است و در شاخص‌های تلفیقی نیز مورد بحث قرار گرفته و محلات پایدار و ناپایدار به لحاظ شاخص های مختلف مشخص شده است، و سر انجام در فصل پنجم به آزمون فرضیات، اولویت‌های توسعه محلات شهر میبید، و در نهایت جمع بندی و نتیجه گیری آن پرداخته شده است.